

Πάντοτε πρὶν τὴν αὔγη εἶναι τὸ πιὸ πυκνὸ σκοτάδι (Στάρτσκωφ Ἰβᾶν)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Θεολογία και Ζωή](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

“Σὲ μία νύχτα, μὲ πολλὰ δάκρυα, ἀγοράζεται ὁ Παράδεισος...”

‘Ημερολόγιο τοῦ Ἱβᾶν Στάρτσκωφ, ὑπολοχαγοῦ Β’ τάγματος τοῦ Σοβιετικοῦ στρατοῦ

«...12 Δεκεμβρίου 1941... Βρίσκομαι στὸ Γενικὸ Νοσοκομεῖο κάποιας γερμανικῆς πόλεως... δὲν ξέρω τ’ ὄνομά της, ἀφοῦ μὲ μετέφεραν ἐδῶ ἀπὸ τὸ πεδίο μάχης ἐνῷ ἡμουν σὲ κῶμα... Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς δὲ θέλω νὰ μάθω τ’ ὄνομά της... τί μ’ ἔνδιαφέρει ἄλλωστε; Ἐκτὸς αὐτοῦ, κανεὶς δὲν ἔκανε τὸν κόπο νὰ μοῦ τὸ πεῖ.

Ἡ κατάστασή μου εἶναι κυριολεκτικὰ τραγική. Πρὸ τριῶν μηνῶν περίπου στὴ φοβερὴ μάχη τοῦ Λένινγκραντ ἡτηθήκαμε ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς Ναζί, μὲ μεγάλες ἀπώλειες καὶ ἀπὸ τὶς δυὸ πλευρές. Ἔγὼ πληγώθηκα θανάσιμα στὰ δυὸ πόδια ἀπὸ ἔκρηξη χειροβομβίδας καὶ στὸ ἀριστερὸ χέρι ἀπὸ κάποια ἀδέσποτη σφαῖρα.

Μὲ βρῆκαν πλημμυρισμένο στὸ αἷμα, ἀνάμεσα σ’ ἕνα σωρὸ νεκροὺς συναδέλφους δυὸ Γερμανοὶ στρατιῶτες, ποὺ μετὰ τὴ λήξη τῆς μάχης ἔψαχναν ἀνάμεσα στὰ πτώματα γιὰ ὁτιδήποτε χρήσιμο ἢ πολύτιμο.

Μὲ ἕνα αὐτοκίνητο τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ μὲ μετέφεραν σὲ κάποιο σταθμὸ πρώτων βοηθειῶν ὅποῦ συνῆλθα λίγο, ἔπειτα μὲ φόρτωσαν στὸ βαγόνι ἐνὸς τρένου, ἀφοῦ μοῦ κόλλησαν ἕνα νούμερο στὸ στῆθος καὶ στὴν πλάτη. Αὐτὸ ἥταν φυσικό, ἀφοῦ γιὰ ἔκείνους δὲν ἡμουν τίποτε ἄλλο ἀπὸ ἕνα νούμερο...

Γεννήθηκα στὸ Σμολένκ, μία κωμόπολη Ρωσική, περίπου ἐκατὸ χιλιόμετρα ἀπὸ τὴ Μόσχα, τὸ 1912. Ἀπό μικρὸ παιδὶ ἡμουν σχεδὸν ἄθεος, μεγαλώνοντας ἀσπάσθηκα τὸν κομμουνισμό. Ὁ πατέρας μου ἥταν αὐστηρὸς μπολσεβίκος καὶ εἶχε λάβει μέρος στὴν κομμουνιστικὴ ἐπανάσταση τὸ 1917, ποὺ ἀνέτρεψε τὸ καθεστῶς τοῦ Τσάρου.

Ἡ μητέρα μου ἡ Ἄννα ἥταν καλὴ χριστιανή, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ φόβο τοῦ πατέρα ἔκανε τὰ καθήκοντά της τὰ χριστιανικὰ κρυφά. Εἶχα καὶ ἔναν... μικρότερο κατὰ τρία χρόνια ἀδελφό, τὸν Ἀλέξιο. Αὐτὴν τὴν ὥρα μόνο αὐτὸν θυμᾶμαι, αὐτὸν μπορῶ καὶ αὐτὸν θέλω νὰ θυμᾶμαι...

Ἄργοπεθαίνω.

Οἱ γιατροί μοῦ ἔκοψαν καὶ τὰ δυὸ πόδια καὶ τὸ ἀριστερὸ χέρι γιατί κινδύνευα ἀπ’ τὴ φοβερὴ γάγγραινα τῶν ἄκρων. Ἀπὸ τότε εἶμαι κλεισμένος, ἀκίνητος, πάνω σ’ αὐτὸ τὸ κρεβάτι, στὸ σκοτεινὸ θάλαμο Νὸ 0.

Μὲ ἔχουν κάνει πειραματόζωο καὶ φυσικά, ἀν δὲν πεθάνω κάποια στιγμή, θὰ μὲ σκοτώσουν οἱ γιατροί, ὅταν τελειώσουν τὰ πειράματά τους.

Εἶναι δώδεκα Δεκεμβρίου. Πλησιάζουν Χριστούγεννα. Τί περίεργο ἀλήθεια! Γιὰ

πρώτη φορά στή ζωή μου δακρύζω σ' αύτή τη σκέψη. "Ημουν... άνέκαθεν ἄθεος. Ό αδελφός μου ό Ἀλέξιος, όμως, ἀπὸ νήπιο ξημεροβραδιαζόταν στήν ἐκκλησία.

Ήταν ἄριστος μαθητής στὸ σχολεῖο. Ό πατέρας μου, ὅταν ἔγὼ ἄρχισα τὶς σπουδές μου στή Στρατιωτική Σχολὴ τῆς Μόσχας, ὄνειρευόταν καὶ γιὰ τὸν Ἀλέξιο μία λαμπρὴ σταδιοδρομία ἀξιωματικοῦ τοῦ Ἐρυθροῦ Στρατοῦ. Όμως, τὴ χρονιὰ ποὺ ἔγὼ τελείωνα τὴ Σχολὴ κι ό Ἀλέξιος... ἥταν τότε εἴκοσι χρονῶν, τὸ 1935... μία νύχτα ἔφυγε γιὰ πάντα. Ή μητέρα βρῆκε ἔνα γράμμα μὲ λίγες λέξεις πάνω στὸ μαξιλάρι:

«Συγχωρήσατέ με καλοί μου γονεῖς, Νικολάι καὶ Ἀννούσκα... ἀλλὰ μὲ καλεῖ ό οὐράνιος Βασιλέας, νὰ καταταγῶ στὸ στρατὸ Του. Δὲν μπορῶ ν' ἀρνηθῶ τὴν πρόσκληση.

Φεύγω κι εὔχομαι καλὴ σωτηρία.

Υ.Γ.: Μὴν τὸ πεῖτε παρακαλῶ στὸν Ἰβᾶν. Θὰ τοῦ γράψω ἔγώ».

Πράγματι, δέ μοῦ τὸ εἶπαν ἀμέσως, διότι ἥταν ἡ ἐποχὴ ποὺ ἔδινα ἔξετάσεις γιὰ τὸ δίπλωμα. Φυσικά, ὅταν γύρισα τὸ φθινόπωρο στὸ σπίτι, μοῦ ἔδειξαν τὸ γράμμα. "Ἐνας κόμπος μοῦ ἀνέβηκε στὸ λαιμό.

Τώρα ποὺ τὸ θυμᾶμαι... ἥθελα, ἀν ἥταν δυνατόν, νὰ τὸν ἔβλεπα τώρα, νὰ τοῦ ζητήσω συγγνώμη... ναί, διότι ἡ θλίψη μου, ἔπειτα ἀπὸ λίγες στιγμὲς ἔγινε ὀργὴ καὶ ἀρπάζοντας τὸ στρατιωτικό μου ὄπλο, τράβηξα τὸν πατέρα μου ἀπ' τὸ μανίκι φωνάζοντας: «Γιατί δὲν ἔψαξες νὰ τὸν βρεῖς; Ἐγὼ τώρα, ὅποῦ καὶ νὰ 'χει πάει, θὰ τὸν βρῶ καὶ θὰ τὸν σκοτώσω». Ή μητέρα ἔβγαλε μία κραυγὴ τρόμου.

Ο πατέρας κατέβασε ἀπὸ τὸν τοῖχο τὸ κυνηγετικό του ὄπλο, λέγοντάς μου: «Δὲν ἔψαξα, γιατί σὲ περίμενα. Όπως ξέρεις, ἡ τιμὴ ἐνὸς μπολσεβίκου δὲν σηκώνει τέτοιο ρεζίλεμα σὰν αὐτὸ τοῦ Ἀλιόσα».

Ο θυμός μᾶς εἶχε τυφλώσει. Νιώθαμε πώς μᾶς εἶχε γίνει φοβερὴ προσβολὴ καὶ μάλιστα γιὰ κάτι τόσο βλακῶδες, ὅπως ἥταν ὁ Θεὸς τοῦ Ἀλεξίου... Φυσικά, γιὰ μᾶς δὲν ὑπῆρχε Θεὸς καὶ οἱ ἐκκλησίες ἔπρεπε νὰ γίνουν ὅλες στάβλοι... Δύο μοναστήρια ἥταν τὰ πλησιέστερα: Τῆς Ὀπτινα (ποὺ εἶχε ἡδη καταστραφεῖ στὴ διάρκεια τῆς Κομμουνιστικῆς Ἐπανάστασης) καὶ τὰ ἐρημητήρια τῶν ἀγρίων ὄρέων τοῦ Ροσλάβ.

Ψάξαμε ἀνάμεσα σ' αὐτά, εἰσβάλλοντας μὲ ἀπειλὲς καὶ κατάρες, καὶ ἀπαιτώντας ἀπὸ τοὺς καλόγηρους νὰ μᾶς παραδώσουν τὸν Ἀλέξιο.

Σ' ἔνα ἀπὸ τὰ ἐρημητήρια (ὅπως καταφέραμε νὰ μάθουμε) εἶχε καταφύγει,

ποθώντας ν' ἀφιερωθεῖ στὸ Θεό του... Ἀφοῦ ὑβρίσαμε τὸν Ἡγούμενο, ὁ πατέρας μου τὸν τράβηξε ἀπὸ τὴ γενειάδα, λέγοντας: «Σκύλε παπά, δῶσε μοῦ πίσω τὸ μικρό μου γιό!». Ἔκεῖνος μὲν ἥρεμο βλέμμα τοῦ εἶπε νὰ κοιτάξει ψηλά... Ὁ Ἄλεξιος ντυμένος τὰ ράσα, ἥταν στὴν κορυφὴ τοῦ καμπαναριοῦ. Μᾶς ἔπιασε ρίγος.

«Ἄφηστε ἡσυχους τοὺς ἀδελφοὺς εὐλογημένοι. Ἰδού, ἐγὼ εἶμαι ἔδω...».

«Κατέβα ἀμέσως κάτω, εἰδάλλως θὰ πυροβολήσω», τοῦ εἶπα ἐγὼ μὲ φωνὴ που ἔτρεμε. «Ἡσυχάστε. Θὰ εἶστε κουρασμένοι. Φᾶτε, ἀναπαυθεῖτε κι ἔρχομαι ἔπειτα μαζί σας...». Φυσικά, δὲν ἥρθε μαζί μας, ἀλλὰ ἀπὸ κρυφὴ ἔξοδο ἀναχώρησε, ὅχι μόνο ἀπὸ τὸ Μοναστήρι, ἀλλὰ κι ἀπ' τὴ Ρωσία.

Ἀπὸ τότε δὲν τὸν ξαναεῖδα πιὰ ποτέ. Μᾶς ἔστειλε ἔπειτα ἀπὸ τρία χρόνια ἔνα γράμμα: «Εἶμαι στὸ ΑΠΟΝ ΟΡΟΣ, στὴν πρωτεύουσα τῆς Ὑρθοδοξίας, τὴν Ἑλλάδα. Πρὸ δέκα ἡμερῶν ἔγινα Μεγαλόσχημος Μοναχὸς κι ἔλαβα τὸ ὄνομα: Χριστόφορος. Ἐὰν θέλει ὁ Ἰβᾶν, ἀς ἔλθει νὰ μ' ἐπισκεφθεῖ. Εἶμαι στὴ ρωσικὴ Μονὴ τοῦ Ἅγιου Παντελεήμονος. Ὁ Θεὸς μεθ' ὑμῶν». Ἐγὼ βέβαια, οὕτε πῆγα ποτέ, οὕτε γράμμα τοῦ ἔγραψα... Νιώθω τὸ σῶμα μου νὰ παγώνει... Δὲν μπορῶ νὰ γράψω ἄλλο...».

«19 Δεκεμβρίου 1941... Κάθε μέρα ποὺ περνάει νομίζω πῶς εἶναι γιὰ μένα ἢ τελευταία. Ὡστόσο, δὲν παύω μὲ τὸ νοῦ μου ν' ἀναπολῶ τὰ περασμένα... Τὸ σπίτι μας στὸ Σμολένκ, τὸ σχολεῖο, τὴ Στρατιωτικὴ Σχολή, ὅλους ὅσους γνώρισα λίγο ἢ πολὺ στὴ ζωή μου. Ἀραγε μὲ θυμᾶται τώρα κανεὶς ἀπ' αὐτούς; Ὁ παπποὺς ὁ Βάνια, πού μοῦ ἔμαθε νὰ ρίχνω τὴ σφεντόνα, ἡ γιαγιὰ Κλαυδίγια, πού μοῦ ἔπλεκε ζεστὲς μάλλινες κάλτσες γιὰ τὸ χειμώνα.... οἱ γονεῖς μου πού, ἀγνοὶ βιοπαλαιστές, ἀγωνίστηκαν νὰ μᾶς μεγαλώσουν ἐμένα καὶ τὸν ἀδερφό μου... ἡ γειτόνισσα ἡ Λιούμπα, ὁ Πιότρ ὁ ταχυδρόμος, ὁ Ἀντρέι ὁ δάσκαλος... δεκάδες πρόσωπα, πράγματα καὶ γεγονότα, πού μοῦ φαίνονται ὅμως τώρα τόσο μηδαμινὰ κι ἀσήμαντα...

Σήμερα ἔχω φριχτοὺς πόνους στὰ κομμένα μου πόδια... αἰσθάνομαι νὰ σαπίζω ζωντανός. Καθημερινὰ σχεδὸν ἔρχονται δυὸ γιατροὶ μὲ πρόσωπα παγωμένα, καὶ ἀφοῦ μὲ ναρκώσουν πειραματίζονται πάνω στὸ σῶμα μου, χωρὶς νὰ ξέρω πῶς, λόγω τῆς νάρκωσης... Ὅταν συνέλθω συνήθως πονάω πολὺ κι ἔχω συνεχὴ τάση γιὰ ἐμετό. Κρυώνω φοβερὰ μία καὶ δὲν ὑπάρχει θέρμανση στὸ θάλαμο. Μοῦ ἔχουν ξυρίσει τὸ κεφάλι, γιὰ κάποιο σκοπὸ ποὺ μόνο τὰ διεστραμμένα τοὺς μυαλὰ γνωρίζουν...

Ὁ νοῦς μου τρέχει ἔδω κι ἔκει, χωρὶς νὰ στέκεται κάπου συγκεκριμένα, ἀκόμη καὶ σὲ ἀνήθικες σκέψεις. Ἔξαλλου καὶ στὴ ζωή μου δὲν ἥμουν Ἰδιαίτερα ἥθικός. Γι' αὐτὸ ὁ Ἄλεξιος μοῦ εἶχε πεῖ κάποτε: «Τὸ σῶμα σου ποὺ παρέδωσες στὴ σαπίλα, θὰ

σαπίσει ζωντανό, πρὶν βγεῖ ἡ ψυχή σου Ἰβᾶν. Πολὺ λυπᾶμαι γιὰ τὴν ψυχή σου...».

Εἶναι μέρες τώρα ποὺ ἔχω μία παράξενη φοβία, ποὺ ὀλοένα μεγαλώνει. Νιώθω σὰν τὸ αἰχμάλωτο ζῶο, ποὺ πρόκειται νὰ δοθεῖ ὡς τροφὴ σὲ σαρκοφάγα θηρία... Ἄν πίστευα στὸ Θεό, θὰ ὀνόμαζα τὴν φοβία μου «ἔλεγχο συνειδήσεως».

Ἄν πίστευα... λίγους μῆνες πρὶν τὴν εἰσβολὴ τῶν Γερμανῶν στὴ Ρωσία, ἔλαβα ἔνα ἀκόμη σύντομο γράμμα ἀπὸ τὸν ἀδερφό μου, ποὺ ἤταν καὶ τὸ τελευταῖο: «Χθὲς χειροτονήθηκα Ἱερομόναχος ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, διὰ πρεσβειῶν τῆς Ἀειπάρθενου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, Εὕχεσθε γιὰ μένα. Υ.Γ.: Ἰβᾶν νὰ μὲ θυμηθεῖς στὴν ἀπομόνωσή σου».

Τώρα σκέφτομαι ὅτι ὁ Ἀλέξιος, ἢ μᾶλλον ὁ Χριστόφορος, εἶναι Ἅγιος. Ναί, σίγουρα εἶναι Ἅγιος. Τὸν εἶδα στὸν ὑπνο μου ἀπόψε, ντυμένο Ἱερομόναχο, μὲ κατάλευκα ἄμφια, θυμιατὸ κι ἔνα ξύλινο φωτεινὸ σταυρό... Μὲ κοίταξε λυπημένος. Κάποια στιγμὴ χαμογελώντας ἔλαφρά μοῦ εἶπε μὲ ἀπαλὴ φωνή: «Ἰβᾶν, μὴ φοβᾶσαι. Ὁ Χριστόφορος εῖμαι».

«Πονάω πολὺ ἀδελφέ μου, βοήθησέ με», τοῦ εἶπα.

«Ἴβᾶν σὲ λίγες μέρες θὰ ἔρθεις καὶ σὺ ἔδω, ποὺ εἶμαι καὶ γῶ. Θὰ σὲ στείλει ὁ παπά-Στεφᾶν Ζινόφσκυ ἀπὸ τὴν Ἅγια Πετρούπολη».

Ἐπειτα χάθηκε ἀπὸ τὰ μάτια μου. Τοῦ φώναζα νὰ γυρίσει πίσω, ἀλλὰ μάταια. ...Μά, γιατί μοῦ εἶπε πὼς θὰ πάω ἐκεῖ ποὺ εἶναι καὶ αὐτός; Καὶ ποιὸς εἶναι ὁ παπά-Στεφᾶν; Ἐγὼ δὲν γνωρίζω κανέναν παπά-Στεφᾶν... Τὰ μάτια μου βουρκώσανε, ἡ καρδιά μου χτυπάει σὰν τρελή... ὁ Χριστόφορος πέθανε, ἔχει πεθάνει! Κι ἐγὼ θὰ πεθάνω σύντομα... θὰ πεθάνω... Θεέ μου, δὲν θέλω νὰ πεθάνω!... Νιώθω τὸ κεφάλι μου ἔτοιμο νὰ ἐκραγεῖ. Τώρα θυμᾶμαι τί μοῦ εἶπε ὁ Χριστόφορος τὸ τελευταῖο Πάσχα ποὺ ἤμασταν μαζί: «Ο θάνατος; Μὰ δὲν ὑπάρχει θάνατος! Μόνο μεταβολή, χωρισμὸς ψυχῆς καὶ σώματος. Ο ἀνθρωπος πλάσθηκε ἀπὸ τὸ Θεὸ ἀθάνατος, ἀλλὰ μόνον κοντά Του. Μακριά Του εἶναι μία ζωὴ θανατηφόρα -πέραν τοῦ τάφου- γεμάτη αἰώνια πικρότατη σιωπή, φοβερότατο στεναγμό, μεγάλο φόβο καὶ ἀγωνία, ἀναμονὴ χωρὶς ἐλπίδα, ἀκατά-παυστη ὁδύνη, ψυχικὸ κι ἀτελεύτητο δάκρυ, αἰώνια κόλασις».

Τρέμω ὄλοκληρος... Δὲν μπορῶ... σταματῶ ἔδω...».

«24 Δεκεμβρίου 1941: ...Ο θάνατος εἶναι δίπλα μου, νιώθω τὰ παγωμένα του χέρια νὰ μοῦ πιέζουν τὴν καρδιά... Ἀλλὰ ἄς εἶναι... Διότι ἀπὸ σήμερα γιὰ μένα ἄλλαξαν τὰ πάντα. Πρὸ ὀλίγου ἥρθε κάποιος παράξενος ἀνθρωπος, μὲ μπλὲ σκούρα ροῦχα καὶ μία κατάλευκη γενειάδα. Τὸ βλέμμα του ἤταν πονεμένο καὶ χαρούμενο μαζί.

Φαινόταν βιαστικός. Άφοῦ σφάλισε τὴν πόρτα, μοῦ εἶπε ψιθυριστὰ στὰ Ρωσικά: «Δὲν μὲ γνωρίζεις παιδί μου, τὸ ξέρω. Άλλα, μὴν φοβᾶσαι... Μὲ λένε Στεφᾶν καὶ εἴμαι Ἱερέας τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ».

«Στεφᾶν;» ρώτησα κεραυνοβολημένος. «Στεφᾶν Ζινόφσκυ;»

«Ναί, ἀπὸ τὴν Πετρούπολη. Εἴμαι στὴν ὑπηρεσία τοῦ Νοσοκομείου, ὡς αἰχμάλωτος πολέμου, στὰ καταναγκαστικὰ ἔργα μεταφορᾶς ἀνθρώπινων πτωμάτων, στοὺς κλιβάνους καύσεως γιὰ ἀπανθράκωση καὶ σαπωνοποίηση. Μᾶς δίδεται καθημερινῶς ἔνας κατάλογος μὲ τοὺς ἀριθμοὺς τῶν θαλάμων καὶ τὰ ὄνόματα ἐκείνων ποὺ πρέπει νὰ μεταφέρουμε. Χθὲς στὸν κατάλογο διάβασα τὸ ὄνομά σου. Θάλαμος Νὸ 0, Ἱβᾶν Στάρτσκωφ, κώδ. ἄρ. 542770. Ἀντέγραψα σὲ ἄλλο χαρτὶ αὐτὰ τὰ στοιχεῖα καὶ τὰ φύλαξα».

Ἡ ἐπόμενη κίνησή του ἦταν νὰ βγάλει ἀπὸ τὸν κόρφο του ἔνα πολὺ λεπτὸ ὕφασμα διπλωμένο σφιχτά, σὲ γαλάζιο χρῶμα. «Ἴδοὺ παιδί μου. Αὔτὸ εἴναι τὸ πετραχήλι, ποὺ μὲ θυσία αἴματος μοῦ ἐφτίαξαν χέρια ἀδελφικά, ὥστε κι ἐδῶ στὴ φοβερὴ αἰχμαλωσία, ἔστω κι ἀν χάνονται σώματα νὰ σώζονται ψυχές».

Τὸν διέκοψα ἀπότομα ρωτώντας τὸν μὲ ἀγωνία:

«Πέστε μοῦ Μπάτουσκα (παππούλη), εἰλικρινὰ τί σᾶς παρακίνησε νὰ ἔρθετε σὲ μένα;»

Μοῦ ἀπάντησε ψιθυριστά: «Κοίταξε, παιδί μου. Τὸ ξέρω ὅτι ὄνομάζεσαι Ἱβᾶν Στάρτσκωφ, εἴσαι ἀπὸ τὸ Σμολένκ, καὶ εἴσαι ἀδελφὸς τοῦ Ἄλεξίου Στάρτσκωφ, ποὺ τώρα είναι...»

«Πῶς τὰ ξέρετε ὅλα αὐτά;» ρώτησα κατάπληκτος.

-«Εἴναι πολὺ ἀπλό. Ἐγὼ ἔχω ἔνα γιὸ ποὺ τώρα είναι Ἱερομόναχος στὸ ἔρμητικὸ κελὶ τοῦ Ἅγιου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ἐκεῖ ὅποῦ εἶχε καταφύγει ὁ ἀδελφός σου ἀρχικά, γιὰ νὰ γίνει Μοναχός. Συνέπεσε, λοιπὸν, τὴν ἡμέρα ποὺ εἶχες ἔρθει μὲ τὸν πατέρα σου, γιὰ νὰ πάρετε τὸν Ἄλεξιο, ἢ μᾶλλον τὸν Χριστόφορο πίσω, νὰ εἴμαι κι ἐγὼ ἔκει, διότι τὴν ἐπομένη ἐπρόκειτο νὰ γίνει ὁ γιός μου Μεγαλόσχημος Μοναχός.

Εἶδα, λοιπὸν, ὅλη τὴ σκηνὴ μὲ τὰ μάτια μου. Ὄταν ἐσεῖς μπήκατε στὸ ἀρχονταρίκι γιὰ ἀνάπταυση, ὁ ἀδελφός σου ἔτρεξε βιαστικὰ στὸ κελὶ τοῦ γιοῦ μου, λέγοντάς του:

«Πάτερ Μιχαήλ! Νὰ πεῖς σὲ παρακαλῶ στὸν Ἡγούμενο νὰ μὲ συγχωρήσει, ἀλλὰ φεύγω ἀμέσως γιὰ τὸ Ἅγιον Ὄρος!»

«Άλεξιε, ἀδελφέ, εἶναι σωστὸν νὰ φύγεις τώρα;» τὸν ρώτησε ὁ γιός μου.

«Εἶναι θέλημα Θεοῦ ἀδελφέ! Μὴν ἀποκαλύψετε τίποτε στὸν πατέρα μου καὶ στὸν Ἰβᾶν... Εὔλογεῖτε, ἀδελφέ! Νὰ εὕχεσθε γιὰ μένα!».

«Ἡ Παναγία μαζί σου Ἀλέξιε!»

Ἐκεῖνος ἔφυγε τρέχοντας καὶ χάθηκε στὸ δάσος. Ἀπὸ τότε ἔστειλε δυὸς φορὲς ἐπιστολὴ στὸν Ἡγούμενο, τὴν πρώτη γιὰ τὴν κουρά του σὲ μεγαλόσχημο καὶ τὴ δεύτερη γιὰ τὴ χειροτονία του. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ποὺ ἐπισκεπτόμουν τοὺς Μοναχοὺς ἐκεῖ, μάθαινα καὶ γιὰ τὰ γράμματά του. Πρὶν ἀπὸ ἀρκετοὺς μῆνες ἦρθε κι ἔνα ἀκόμη γράμμα, τὸ τρίτο καὶ τελευταῖο, σταλμένο ἀπὸ τὸν Ἡγούμενο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἅγιου Παντελεήμονος. Αὐτὸ τὸ εἶδα κι ἐγὼ μὲ τὰ μάτια μου».

Ἐγραφε: «ὅ ἀδελφὸς ἡμῶν Ἱερομόναχος πατὴρ Χριστόφορος, ἀνεπαύθη χθές, τὴν ἔκτη πρωινὴν ὥραν ἐν Κυρίῳ. Αὔριον ἀρχίζουν τὴν τέλεση τῶν μνημοσύνων του. Παρακαλεῖσθε, ὅπως μνημονεύετε τὴν ψυχὴν τοῦ ἀδελφοῦ, ἀν καὶ ἡμεῖς ἔχομεν μᾶλλον περισσοτέραν ἀνάγκην τῶν ἴδικῶν του εὐχῶν, παρὰ ἐκεῖνος ἀπὸ τὰς ἴδιας μας. Ἡτο ἀγία ψυχή, πραγματικὰ ταπεινὸς καὶ ἄκακος Μοναχός, φίλος θερμὸς τῆς ἀδιαλείπτου προσευχῆς καὶ τῆς ἀσκητικῆς ζωῆς. Ἄς εἶναι αἰώνια του ἡ μνήμη».

Ἐγὼ εἶχα μείνει ἐμβρόντητος ἀπὸ ὅσα εἶχα ἀκούσει. Πέρασαν ἔνα δυὸς λεπτὰ μέχρι νὰ συνέλθω. Ἐνιωθα ἔνα συνεχὲς σφίξιμο στὴν καρδιά, σὰ νὰ πιεζόταν βασανιστικὰ ἀπὸ τὴν ἀφόρητη θλίψη. Ξέσπασα σ' ἔνα σχεδὸν βουβὸς κλάμα, μὲ πνιγμένους λυγμούς... Τὰ κομμένα μου μέλη πονοῦσαν φρικτά, ὅχι τόσο ἀπὸ τὸν σωματικὸν ὅσο ἀπὸ τὸν ψυχικὸν πόνο: «Μπάτουσκα, Μπάτουσκα (παππούλη, παππούλη), ἔχει πεθάνει λοιπόν, τὸ ἥξερα, τόχα καταλάβει. Ἡρθε στὸν ὕπνο μου καὶ μοῦ εἴπε γιὰ σᾶς...». «Ο πατὴρ Χριστόφορος εἶναι πλέον στὸν Παράδεισο», εἴπε τότε ὁ παπά-Στεφᾶν δακρυσμένος, μὲ βλέμμα νὰ κοιτάει ψηλὰ ἔξω τὸν ἔναστρο οὐρανό.

«Μπάτουσκα, ὁ ἀδελφός μου, ὁ μικρός μου Ἀλιόσα ἥταν Ἅγιος... Ἐγώ... ἐγὼ εἶμαι ἔνα κτῆνος...» τοῦ ἔλεγα μὲ λυγμούς.

«Σώπασε, παιδί μου, ἡσύχασε... Πρέπει νὰ σοῦ πῶ καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμη. Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Ἡγουμένου εἶχε καὶ ὑστερόγραφο: «Διαβιβάσατε ἀδελφοί, εἰς τὴν οἰκογένεια τοῦ π. Χριστόφορου, ὅτι ἔχασε τὴν ζωὴν του εἰς ὥραν Ἱεροῦ καθήκοντος. Διότι, ἀφοῦ τέλεσαν ξημερώματα τὴν Θεία Λειτουργία, καὶ ἀφοῦ κοινώνησε ὁ Ἰδιος, οἱ ἀδελφοὶ Μοναχοὶ τῆς Μονῆς καὶ τρεῖς φιλοξενούμενοι στρατιωτικοί, ἀνέλαβε αὐτοβούλως νὰ ὁδηγήσει τοὺς τελευταίους ἔως τῆς παραλίας, ὅπου κρυφίως θὰ τοὺς παρελάμβανε κάποιο καράβι διὰ τὴν Μέση Άνατολή. Δυστυχῶς ὅμως, λόγω

προδοσίας, ἔπεισαν εἰς ἐνέδρα Γερμανῶν τὴν ὥρα ὅπου πλησίαζαν τὸ καράβι στὴν παραλία, ὅπου εύρισκοντο ὅλοι συγκεντρωμένοι. Οἱ Γερμανοὶ ἄρχισαν νὰ πυροβολοῦν. Τότε ο εὐλογημένος π. Χριστόφορος, διὰ νὰ σώσει τὴν ζωὴ τῶν ἄλλων, φωνάζοντας «Πέσατε κάτω ἀδελφοί», ἄρχισε νὰ τρέχει κατὰ μῆκος τῆς παραλίας, κραυγάζων ἀτάκτως καὶ κάμνων ζωηρᾶς χειρονομίας, ἔλκοντας ἐπάνω του τὴν προσοχὴν τῶν ἔχθρῶν. Μία σφαίρα τὸν εὗρε εἰς τὴν καρδίαν. Ἡτο ξημερώματα Κυριακῆς, Ἰουνίω μηνὶ - 1941.

‘Ο Θεὸς μεθ’ ὑμῶν καὶ ἡμῶν. Ταπεινὸς πρὸς Κύριον εὔχετης

ὁ Καθηγούμενος Ἱερομόναχος Σαμουὴλ

καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί».

«‘Οπως βλέπεις Ἰβᾶν, ὁ ἀδελφός σου δὲν ἦταν μόνον Ἅγιος, ἀλλὰ καὶ ἥρωας». Ἐγὼ πλέον εἶχα πνιγεῖ στὸ θρῆνο. Ο π. Στεφᾶν ξεδίπλωσε τὸ πετραχήλι, λέγοντάς μου μὲ τρεμάμενη φωνή:

«Ιβᾶν, παιδί μου, αὔριο ποὺ εἶναι Χριστούγεννα, θὰ εἶσαι καὶ σὺ στὸν Οὐρανό. Ο π. Χριστόφορος σὲ περιμένει...».

«Πῶς τὸ ξέρετε αὐτό;» ρώτησα μέσα στ' ἀναφιλητά μου.

«Μὲ εἰδοποίησε παιδί μου... ‘Ελα τώρα νὰ πεῖς στὸ Χριστό μας τὴν ζωὴ σου». Ἀπλωσε πάνω μου τὸ λεπτὸ πετραχήλι μὲ τοὺς κόκκινους κεντημένους σταυρούς.

«Σ' ἀκούει ὁ Χριστὸς τώρα, παιδί μου. Αὔριο θὰ ‘σαι στὸν Παράδεισο».

«‘Ημαρτον, πάτερ, ἡμαρτον... εἶμαι ἔνα θηρίο, ἔνα κτῆνος...».

Τοῦ εἶπα ὅλη τὴν ζωὴ μου απὸ μικρὸ παιδὶ ἔως τότε. Ἀφοῦ μοῦ διάβασε τὴν εὔχὴ συγχωρήσεως ὅλων τῶν ἐγκλημάτων μου, ἔβγαλε ἀπὸ τὸν κόρφο του ἔνα μικρὸ καρύδι. Τὸ πίεσε λίγο κι ἐκεῖνο ἄνοιξε. Τὸν κοίταξα σαστισμένος.

«Εἶναι ἡ Ἅγια Κοινωνία, Ἰβᾶν, ὁ Ἰησοῦς Χριστός...».

«Μά, πῶς πάτερ...».

«Τελοῦμε πότε-πότε κρυφὲς Θεῖες Λειτουργίες, μὲ τὴ σκέπη τοῦ Θεοῦ. ‘Υπάρχουν ἀρκετοὶ Ὁρθόδοξοι ἔδω...’ Ελα τώρα παιδί μου νὰ κοινωνήσεις. Κάμε τὸ σταυρό σου...».

“Εκανα τότε τὸ σταυρό μου, γιὰ πρώ

τη σχεδὸν φορᾶ στὴ ζωή μου κι ἔλαβα τὴ ΖΩΗ μέσα στὴν ψυχή μου.

«Τώρα ὅλα τελείωσαν Ἰβᾶν. Θὰ ‘ρθῶ αὔριο τὸ πρωὶ νὰ παραλάβω τὸ σῶμα σου».

«Μπάτουσκα, ἔχω ἐδῶ μερικὰ κομμάτια χαρτί, σὰν ἡμερολόγιο. Σᾶς παρακαλῶ, ὅταν ἔρθετε, νὰ τὰ πάρετε. Θὰ τὸ ‘χῶ κάτω ἀπὸ τὸ μαξιλάρι».

Μοῦ ἔσφιξε τὸ χέρι, κουνώντας καταφατικὰ τὸ κεφάλι. Πῆρα ἔτσι τὴν εὔχή του, φιλώντας τὸ λεπτὸ βασανισμένο χέρι τοῦ καλοῦ Λευΐτη.

Μὲ σταύρωσε καὶ ψιθυρίζοντάς μου: «Μακαριὰ ἡ ὁδός σου παιδί μου. Νὰ εὕχεσαι καὶ γιὰ μένα τὸν ταπεινό», γλίστρησε ἀθόρυβα πίσω ἀπὸ τὴν πόρτα καὶ χάθηκε μέσα στὸ σκοτάδι...

«...Τί ὥρα νὰ ‘ναι ἄραγε; ”Ισως τρεῖς ἡ τέσσερις ἡ πέντε τὰ ξημερώματα. Πάντως μου φαίνεται ὅτι τὸ σκοτάδι διαλύεται, ἀπὸ ἕνα ἀμυδρὸ φῶς.

Εἶναι 25 τοῦ Δεκέμβρη 1941... ξημερώνει ἡ γιορτὴ τῶν Χριστουγέννων...

Δὲν μπορῶ νὰ σταματήσω τὸ κλάμα, ὅχι ἀπὸ λύπη, ἀλλὰ ἀπὸ χαρά... Ἡρθε ἡ ὥρα νὰ φύγω... δὲν νιώθω πλέον τὰ μέλη μου, μόνο στὴν καρδιά μου ὑπάρχει ἀκόμη λίγο αἷμα... νά, μία ἡλιαχτίδα ἵσχυσε τὸ σκοτάδι... Μπάτουσκα, φεύγω... Συγχώρεσὲ με, τὴν εὔχή σου...

’Ιβᾶν Νικολάγιεβιτς Στάρτσκωφ ὁ ἀμαρτωλός».

Τὸ σῶμα τοῦ ’Ιβᾶν, ἀκρωτηριασμένο, χωρὶς πόδια καὶ ἀριστερὸ χέρι, βρέθηκε παγωμένο ἐκεῖνο τὸ πρωὶ στὸ θάλαμο 0. Ἐγὼ ὁ Ἱερέας τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ, π. Στεφᾶν Ζινόφσκυ, μὲ τὴ βοήθεια ἐνὸς ἄλλου ἀδελφοῦ τὸ μεταφέραμε, μαζὶ μὲ ἄλλα πτώματα στοὺς κλιβάνους. ”Ἐψαλα ψιθυριστά τὴ νεκρώσιμη ἀκολουθία, καθὼς ἔριχναν τὸ σῶμα τοῦ ’Ιβᾶν στὶς φλόγες. Τώρα πιὰ δὲν λυπᾶμαι, οὕτε δακρύζω.

Γιατί ξέρω, τὸ νιώθω, ὅτι ὁ ’Ιβᾶν εἶναι εὔτυχισμένος. Χαίρε εὐλογημένε ’Ιβᾶν, ποὺ μὲ τοὺς ποταμοὺς τῶν δακρύων μίας σκοτεινῆς νύχτας, ἔξαγόρασες τὴν αἰώνια χαραυγὴ τῶν Οὐρανῶν.

Σημείωση: Ὁ Ἱερέας π. Στεφᾶν Ζινόφσκυ ἦταν αἰχμάλωτος στὰ καταναγκαστικὰ ἔργα τοῦ Γενικοῦ Νοσοκομείου (κέντρο Ιατρικῶν Πειραμάτων), κάπου μεταξὺ τῶν γερμανό-αὐστριακῶν συνόρων. ”Εζησε στὴν αἰχμαλωσίᾳ ὡς τὸ 1944. Πεθαίνοντας μοῦ ἔμπιστεύθηκε μερικὰ φύλα τριψμένου χαρτιοῦ, μὲ τὶς σκέψεις τῶν τελευταίων ἡμερῶν τοῦ ’Ιβᾶν Στάρτσκωφ, μὲ τὴν τελευταία ἐπιθυμία νὰ δοθοῦν μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση (ποὺ ἦδη τότε διαφαινόταν στὸν ὁρίζοντα) στὴ

δημοσιότητα. Σεβόμενος τὴν ἐπιθυμία αὐτὴ τὴν πραγματοποίησα. Ἐάς εἶναι οἱ λίγες αὐτὲς σελίδες Ἱερὸς καὶ αἰώνιο μνημόσυνο γιὰ τὸν Ἰβᾶν, τὸν ἀκρωτηριασμένο μελλοθάνατο, ποὺ σὲ μία νύχτα πάλεψε καὶ νίκησε τὸν θάνατο.

Θεοντὸρ Λουντμίλωφ, ἔτῶν ἔξήντα πέντε, συναιχμάλωτος τοῦ π. Στεφᾶν καὶ κατὰ σάρκα ἀνιψιός του. Ἐπέζησα, χάριτι Θεοῦ, ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσία. Μᾶς ἐλευθέρωσαν τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα τῶν Ἀγγλο-ἀμερικανῶν τὸ 1945.

Κίεβο, Ἀπρίλης τοῦ 1970.

Ἡμερολόγιο τοῦ Ἰβᾶν Στάρτσκωφ

Πηγή: agiaconi.gr